

بررسی خصوصیات مدرس بالینی اثربخش از دیدگاه دانشجویان پرستاری و مامایی شهر لار

منصور سخندانی*

دانشکده پرستاری حضرت زینب (س)، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران

The View Point of Nursing and Midwifery Students about Characteristics of Effective Clinical Instructors

Mansour Sokhandani*

Hazrat Zeynab (P.B.U.H) Faculty of Nursing, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran

Abstract

Background: Since the major part of professional nursing education takes place in clinics, clinical teaching is considered one of the most important parts of nursing education process. Accordingly, clinical teaching effectiveness and the characteristics of an effective teaching have overshadowed a good number of nursing and midwifery research studies [1]. Clinical teaching is one of the important subjects in nursing education. It should be considered two important factors for quality improving of clinical education, university students and clinical instructors. This study aims to assess students view point about characteristics of effective clinical instructors in Lar Faculty.

Materials & Methods: This is a descriptive cross sectional study was performed to 274 students of nursing and midwifery, the data gathering tool was a questionnaire of 49 questions in the five subscales of professional, personal, communicative, teaching methods and evaluation characteristics using 0 to 7 likert scale. The data were analyzed by SPSS software.

Results: The results show that the most important characteristic of effective clinical instructors were having scientific knowledge (6.88 ± 0.40), being righteous (6.87 ± 0.44) and being trustworthy (6.86 ± 0.52), and the least important characteristic were educating clinical ward's staff (6.49 ± 0.76), observe student's work (6.50 ± 0.84), and being enthusiastic (6.52 ± 0.83). The students' perceptions of effective clinical characteristics identified teaching methods subscale as the most important (6.75 ± 0.44) one.

Conclusion: All of the characteristics of effective clinical instructors identified in this study by students and were rated high. Thus all instructors should try to achieve these characteristics. It has been suggested that these characteristics were introduced to all instructors.

Key words

Clinical Instructors, Effectiveness, Students

چکیده

مقدمه: بیشترین حجم آموزش پرستاری و مامایی به صورت بالینی در بیمارستانها ارائه می شود. مطالعات متعددی در سطح بین المللی و داخل انجام شده و اثربخشی تدریس بالینی و ویژگی های مدرس بالینی اثربخش مورد توجه بسیاری از محققین پرستاری و مامایی در دنیا بوده است. با توجه به اینکه آموزش بالینی مهمترین بخش آموزش پرستاری بوده و در جهت بهبود آموزش بالینی دو عنصر دانشجویان و مربیان دارای اهمیت هستند، این مطالعه با هدف تعیین خصوصیات مدرس بالینی اثربخش از دیدگاه دانشجویان پرستاری و مامایی دانشکده پرستاری حضرت زینب (س) و دانشگاه آزاد اسلامی شهرستان لار بود.

مواد و روش‌ها: این پژوهش یک مطالعه توصیفی مقطعی است که بر روی ۲۷۴ دانشجوی پرستاری و مامایی انجام گردید. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه‌ای شامل ۴۹ سوال و در پنج حیطه شامل ویژگی‌های حرفه‌ای، ارتباطی، شخصی، تدریس و ارزشیابی با مقیاس لیکرت ۷ تایی بود. نتایج با نرم‌افزار SPSS و با استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی، Independent T-test و Mann Whitney صورت گرفت. نتایج: یافته‌ها نشان داد که مهمترین خصوصیات یک مدرس بالینی اثربخش از دیدگاه دانشجویان به ترتیب عبارتند از داشتن اطلاعات علمی ($6/88 \pm 0/40$)، عادل بودن ($6/87 \pm 0/44$)، قابل اعتماد بودن ($6/86 \pm 0/52$) و پایین‌ترین خصوصیات از دیدگاه دانشجویان مربوط به آموزش به کارکنان ($6/49 \pm 0/76$)، مشاهده عینی عملکرد دانشجو ($6/50 \pm 0/84$) و داشتن شور و اشتیاق ($6/52 \pm 0/83$) بود. در بررسی حیطه‌های خصوصیات مربی بالینی اثربخش حیطه ویژگی‌های تدریس با میانگین $6/75 \pm 0/44$ دارای بیشترین امتیاز گردید. نتیجه‌گیری: در این پژوهش کلیه خصوصیات مطرح شده در پرسشنامه با نمره بالا مورد تایید دانشجویان قرار گرفت. پیشنهاد می‌گردد ویژگی‌های مدرسین بالینی اثربخش به کلیه اساتید رشته‌هایی که آموزش بالینی دارند، معرفی شود.

واژگان کلیدی

اثربخشی، دانشجو، مدرس بالینی

مقدمه

رسالت اصلی دانشگاه تربیت نیروی انسانی متخصص مورد نیاز جامعه، ترویج و ارتقاء دانش، گسترش تحقیق و فراهم نمودن زمینه مساعد برای توسعه کشور است. دانشگاه‌ها جهت انجام این رسالت باید در زمینه شناخت مشکلات، تدوین و اجرای برنامه‌ها و در نهایت اصلاح آنها تلاش و کوشش پیگیری داشته باشند. آموزش پزشکی بخشی از نظام سلامت عالی است که با حیات انسان‌ها سروکار دارد و با توجه به جنبه‌های کمی و کیفی آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. اگر سلامت جامعه را در گرو کیفیت خدمات، پیشگیری، آموزش بهداشت و درمان بدانیم، با توجه به نقش مهم گروه پرستاری به‌عنوان عضوی مؤثر در ارائه خدمات و تاکید بر آموزش این گروه لزوم وجود نظام منظم علمی و حرفه‌ای از جمله دانشگاه به‌عنوان بستر واقعی تربیت نیروی انسانی غیر قابل انکار است [۱،۲].

تدریس بالینی یکی از مهمترین بخش‌های فرآیند آموزش است، زیرا بخش اعظم یادگیری‌های حرفه‌ای در بالین تکمیل می‌گردد. بدین لحاظ اثربخشی تدریس بالینی، سرفصل بسیاری از تحقیقات پرستاری و مامایی بوده است. بیش از پنجاه درصد وقت دانشجویان پرستاری بر بالین سپری می‌شود و نقش بسیار مهمی در شکل‌گیری و یادگیری ارزش‌ها و هنجارها و نگرش‌های حرفه‌ای ایشان دارد. حتی برخی از صاحب‌نظران، تدریس بالینی را جزء مهمترین مولفه‌های آموزش حرفه‌ای می‌دانند [۳]. آموزش بالینی فرآیند پیچیده‌ای است که تحت تاثیر عوامل و متغیرهای متعددی قرار دارد و نقش مربی بالینی به‌عنوان یک عنصر بنیادین و اساسی در این فرآیند بسیار حائز اهمیت است. مربی یک مهره

بسیار مهم در برنامه‌ریزی و کسب تجارب بالینی است. از آنجایی که برای ارتقاء کیفیت آموزش، بایستی محور همه فعالیت‌ها بر مدار دانشجو باشد، در این زمینه جلب رضایت و اغنای وی جهت یادگیری هرچه پربارتر امری مهم و ضروری است [۱]. آموزش بالینی فرصتی را برای دانشجو فراهم می‌سازد تا دانش نظری را به مهارت‌های ذهنی، روانی و حرکتی متنوعی که جهت مراقبت از بیمار ضروری است، تبدیل کند [۴]. فرآیند پیچیده یادگیری در محیط‌های بالینی بستگی زیادی به نوع تجربه یادگیرنده بر بالین دارد و در حال حاضر مراکز آموزشی تمرکز زیادی بر اصلاح ارتقای مولفه‌های مرتبط با آن دارند. یکی از اجزای با اهمیت در این رابطه، مدرسین و توانایی‌های ایشان در فراهم نمودن امکان تبدیل تجربه به آمادگی و شناخت بیشتر و یادگیری هرچه بیشتر از آن می‌باشد [۵]. مطالعات نیز حاکی از آن است که کلید دستیابی به حداکثر کارایی، تولید و بهره‌وری، تکامل نقش حرفه‌ای است. در صورتی که مقالات مروری مطرح می‌کنند که فارغ‌التحصیلان جدید پرستاری و مامایی علیرغم داشتن پایه نظری قوی، از تبحر، مهارت و کارایی کافی در محیط‌های بالینی برخوردار نبوده و در فرآیند مشکل‌گشایی دچار ضعف هستند [۱]. در این رابطه Oerman معتقد است آماده‌سازی دانشجویان پرستاری برای ورود به جایگاه حرفه‌ای مستلزم آموزش‌های نظری و عملی مناسب است. وی نقش مربی را به‌عنوان مدل و راهنما مورد اهمیت قرار می‌دهد [۶].

از آنجایی که دانشکده‌های پرستاری همیشه در تلاش برای بهبود برنامه‌های آموزشی هستند و این برنامه‌ها بر این فرضیه بنا شده‌اند که دروس و محیط‌های آموزش، شایستگی و کارایی را در

میانگین کل ویژگی‌های مدرس بالینی اثربخش از دیدگاه دانشجویان $6/69 \pm 0/40$ بود. در بررسی حیطه‌های خصوصیات مدرس بالینی اثربخش، حیطه ویژگی‌های تدریس با میانگین $6/75 \pm 0/44$ دارای بیشترین امتیاز و حیطه ویژگی‌های ارتباطی با میانگین $6/60 \pm 0/53$ کمترین امتیاز گردید (جدول ۱).

جدول ۱: میانگین امتیازات حیطه‌های ویژگی‌های مدرس بالینی اثربخش از دیدگاه دانشجویان

حیطه ویژگی‌ها	میانگین و انحراف معیار
تدریس	$6/75 \pm 0/44$
شخصی	$6/73 \pm 0/39$
حرفه ای	$6/69 \pm 0/46$
ارزشیابی	$6/63 \pm 0/53$
ارتباطی	$6/60 \pm 0/53$

در بررسی میانگین امتیازات در رابطه با 49 ویژگی مدرس بالینی اثربخش به تفکیک بالاترین امتیازات مربوط به داشتن اطلاعات علمی با میانگین $6/88 \pm 0/40$ عدالت با میانگین $6/87 \pm 0/44$ قابل اعتماد بودن با میانگین $6/86 \pm 0/52$ می‌باشد و پایین‌ترین خصوصیات از دیدگاه دانشجویان مربوط به آموزش به کارکنان با میانگین $6/49 \pm 0/80$ بود (جدول ۲ و ۳).

جدول ۲: مهمترین ویژگی‌های مدرسین بالینی اثربخش از دیدگاه دانشجویان

ویژگی‌ها	میانگین و انحراف معیار
داشتن اطلاعات علمی	$6/88 \pm 0/40$
عادل بودن	$6/87 \pm 0/44$
قابل اعتماد بودن	$6/86 \pm 0/52$
پاسخ دقیق و جامع به سوالات دانشجویان	$6/86 \pm 0/54$
داشتن اخلاق نیکو	$6/86 \pm 0/55$
داشتن اعتماد به نفس	$6/82 \pm 0/51$
انتخاب روش تدریس مناسب	$6/82 \pm 0/56$
داشتن نظم و انضباط	$6/82 \pm 0/60$
توجه به سبک یادگیری	$6/81 \pm 0/49$
پویا و دارای انرژی کافی	$6/81 \pm 0/48$

حیطه‌های مختلف هم از جنبه نظری و هم عملی پرورش دهند و همچنین از آنجایی که دانشجویان به‌عنوان دریافت‌کنندگان خدمات آموزشی، حضور و تعاملی مستقیم و بی‌واسطه با این فرآیند دارند، بهترین منبع برای شناسایی مشکلات آموزش بالین هستند. به علت اینکه با وجود گذشت بیش از ۲۰ سال از تربیت دانشجویان پرستاری و مامایی در شهر لار تا به حال خصوصیات مدرس بالینی از دیدگاه دانشجویان سنجیده نشده است، بدین منظور این مطالعه با هدف تعیین خصوصیات مدرس بالینی اثربخش از دیدگاه دانشجویان پرستاری و مامایی شهر لار در سال ۱۳۸۹ انجام گردید.

مواد و روش‌ها

این پژوهش یک مطالعه توصیفی- مقطعی است که در سال ۱۳۸۹ بر روی ۲۷۴ نفر از دانشجویان پرستاری و مامایی سال اول تا چهارم دانشکده پرستاری حضرت زینب (س) و دانشگاه آزاد اسلامی واحد لارستان انجام گرفت. گردآوری داده‌ها به‌صورت حضوری با مراجعه پرسشگر به بیمارستان محل کارآموزی دانشجویان انجام شد و به‌طور تصادفی از دانشجویان واجد شرایط خواسته شد که به پرسشنامه تنظیم‌شده پاسخ دهند. پرسشنامه شامل دو قسمت بود. بخش اول مربوط به ویژگی‌های فردی واحدهای مورد مطالعه شامل جنس، سال تحصیلی، رشته تحصیلی و نوع دانشگاه و بخش دوم شامل ۴۹ سوال در قالب پنج حیطه ویژگی‌های حرفه‌ای (۹ سوال)، ارتباطی (۸ سوال)، شخصی (۱۶ سوال)، تدریس (۹ سوال) و ارزشیابی (۷ سوال) با مقیاس لیکرت ۷ تایی به صورت کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم و به‌ترتیب با امتیازهای ۱ تا ۷ بود. روایی و اعتبار محتوای پرسشنامه در مطالعاتی که از این پرسشنامه استفاده کرده‌اند، ثابت شده است [۳۰]. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها، مجموع امتیاز هر حیطه بر تعداد موارد آن حیطه تقسیم و میانگین محاسبه شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها توسط نرم‌افزار SPSS و با استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی، Independent T-test و Mann Whitney صورت گرفت.

یافته‌ها

جهت بررسی نتایج این پژوهش، ابتدا ویژگی‌های دموگرافیک افراد مورد مطالعه، سپس ویژگی‌های مدرس بالینی اثربخش را در حیطه‌های مختلف بررسی کردیم. از بین ۲۷۴ دانشجوی مورد مطالعه، ۱۰/۹ درصد مذکر و ۸۹/۱ درصد مؤنث بودند. میانگین سنی شرکت‌کنندگان در مطالعه $20/59 \pm 1/56$ سال بود.

جدول ۳: کم‌اهمیت‌ترین ویژگی‌های مدرسین بالینی اثربخش از دیدگاه دانشجویان

ویژگی‌ها	میانگین و انحراف معیار
آموزش به کارکنان	۶/۴۹ ± ۰/۷۶
مشاهده عینی عملکرد دانشجو	۶/۵۰ ± ۰/۸۴
داشتن شور و اشتیاق	۶/۵۲ ± ۰/۸۳
دسترس آسان مربی توسط دانشجویان	۶/۵۳ ± ۰/۸۳
داشتن نگرش مثبت به دانشجو	۶/۵۶ ± ۰/۸۰

همچنین نتایج نشان داد که بین نوع دانشگاه محل تحصیل و اهمیت ویژگی‌های مدرس بالینی اثربخش از دیدگاه دانشجویان

جدول ۴: میانگین و انحراف معیار امتیازات مدرس بالینی اثربخش از دیدگاه دانشجویان

رشته	حرفه‌ای	ارتباطی	شخصی	تدریس	ارزشیابی	نتیجه آزمون کل
پرستاری	۶/۷۳ ± ۰/۴۰	۶/۶۲ ± ۰/۵۰	۶/۷۵ ± ۰/۳۵	۶/۷۷ ± ۰/۴۰	۶/۴۸ ± ۰/۵۱	۶/۷۱ ± ۰/۳۶
مامایی	۶/۵۹ ± ۰/۶۰	۶/۵۶ ± ۰/۶۰	۶/۶۸ ± ۰/۴۹	۶/۶۸ ± ۰/۵۵	۶/۵۸ ± ۰/۵۹	۶/۶۵ ± ۰/۵۱
نتیجه آزمون	T=۲/۱۷ P=۰/۰۳	T=۰/۹۳ P=۰/۳۵	T=۱/۲ P=۰/۲۲	T=۱/۴۲ P=۰/۱۵	T=۰/۹۱ P=۰/۳۶	T=۱/۴۹ P=۰/۱۳

می‌گیرد. به همین دلیل در کلیه موارد، این ویژگی‌ها را با اهمیت و به صورت اثربخشی با تکرار زمانی بیشتری گزارش کرده‌اند. اگرچه به نظر Thompson تسلط بر مهارت‌های تدریس در محیط‌های یادگیری مختلف از جمله بالین، نیازمند متناسب‌سازی اصول تدریس با اصول یادگیری است، دانستن این که چه وقت از روش‌های مستقیم یا حمایتی یا مربی‌گری استفاده شود، تدریس را اثربخش می‌نماید و در این مورد تفاوتی بین گروه‌های یادگیری نیست [۷]. همچنین لازم به ذکر است که چون دانشجویان همواره از کیفیت پایین فرآیند تدریس و ارزیابی ناراضی‌اند، باید اهمیت آموزش، کیفیت بالای کار مربیان جدید، رشد حرفه‌ای مستمر آنان، بررسی دقیق تدریس اساتید و به کارگیری مدیرانی که استراتژی‌های مدیریتی را به طور اثربخش تغییر دهند، مورد تاکید قرار گیرد. همچنین می‌توان با برنامه بهبود کیفیت آموزشی کیفیت آموزش دانشجو را بالا برد [۸]. در مطالعه Knox و Mogan نیز حیطه توانایی تدریس بالاترین امتیاز را از نظر دانشجویان پرستاری کسب نموده است که با مطالعه ما دقیقاً هم‌خوانی دارد [۹].

دانشجویان سال چهارم میانگین امتیاز بیشتری به ویژگی‌ها داده

بحث

میانگین امتیازات ویژگی‌های مدرسین بالینی اثربخش از دیدگاه دانشجویان پرستاری و مامایی در همه حیطه‌ها بالاتر از ۶ بوده است. حداکثر امتیاز قابل کسب ۷ و بیانگر حضور همیشگی این ویژگی‌ها بود. ویژگی‌های بیان شده برای مدرسین بالینی اثربخش از نظر دانشجویان پرستاری و مامایی، دارای میانگین نسبتاً خوب با نمرات بالا بود و به نظر می‌رسد نمونه‌ها تکرار زمانی حضور این ویژگی‌ها را برای اثربخش بودن آموزش بالینی مدرسین پرستاری تاکید نموده بودند.

در بررسی حیطه‌های مدرس بالینی اثربخش، حیطه ویژگی‌های تدریس دارای میانگین امتیاز بیشتر و در عین حال در بین دانشجویان پرستاری و مامایی یکسان بود. شباهت در ارائه امتیاز به ویژگی‌های حیطه تدریس در گروه پرستاری و مامایی ممکن است به این علت باشد که دانشجویان به علت کوچک بودن محیط آموزشی در دانشکده‌های دولتی و آزاد شهر لار رابطه نزدیک‌تر و به مراتب بیشتری را با یکدیگر برقرار می‌نمایند، زیرا تعداد مربیان محدودتر است و گروه‌های آموزشی آن متعدد نیست و در نتیجه شناخت از ویژگی‌ها بهتر صورت

مورد مطالعه قرار گرفته است. به طوری که در بخش نتایج ذکر شد بین نوع دانشگاه محل تحصیل و اهمیت ویژگی‌های مدرس بالینی اثربخش ارتباط معناداری وجود دارد که علت آن ممکن است مربوط به تفاوت‌های موجود در شیوه آموزش بالینی و سیاست‌های آموزشی دیگر در این دانشگاه باشد. همچنین از نقاط ضعف پژوهش حاضر می‌توان به این نکته اشاره نمود که این مطالعه در دو محیط آموزشی کوچک و با حجم نمونه پایین انجام شده است. پیشنهاد می‌شود تحقیق گسترده‌تری در این زمینه بین دانشجویان چند دانشگاه دولتی و آزاد انجام شود.

نتیجه‌گیری

در این پژوهش، میانگین ویژگی‌های مدرسین بالینی اثربخش از دیدگاه دانشجویان پرستاری و مامایی در حد بالایی بود. بنابراین پیشنهاد می‌گردد ویژگی‌های مدرسین بالینی اثربخش به شکلی (دفترچه، کارگاه) به کلیه اساتید رشته‌هایی که آموزش بالینی دارند معرفی شود. به علاوه در ارزشیابی بالینی اساتید، پنج حیطه مطرح شده در این پژوهش، یعنی ویژگی‌های حرفه‌ای، ارتباطی، شخصی، تدریس و ارزشیابی مورد توجه قرار گرفته و بر اساس آن، فرم‌های معمول بازنگری شود. انجام این پژوهش در بین سایر رشته‌های علوم پزشکی توصیه می‌شود.

تشکر و قدردانی

در پایان از کلیه عزیزانی که ما را در انجام این تحقیق یاری نمودند خصوصاً دانشجویان دانشکده پرستاری حضرت زینب (س) و دانشگاه آزاد اسلامی واحد لارستان تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

و بیش از سایرین تکرار زمانی حضور ویژگی‌ها را تاکید کرده‌اند. بنابراین می‌توان گفت آشنایی و درگیر شدن هرچه بیشتر با ابعاد حرفه‌ای، بر ادراک ایشان از ویژگی‌ها تاثیر داشته است. به علاوه در سال‌های دوم و سوم، ویژگی‌های ارتباطی و شخصی و در سال چهارم، مهارت‌های حرفه‌ای بیشترین میانگین امتیاز را کسب نموده است. مطالعه‌ای نشان داد که دانشجویان سال‌های بالا، مهارت‌های تدریس و ارزشیابی را بیش از سایر مهارت‌ها امتیاز داده‌اند [۱۰]. در مطالعه صالحی و همکاران نیز دانشجویان سال چهارم، به مهارت‌های حرفه‌ای و دانشجویان سال‌های دوم و سوم، به ویژگی‌های شخصی امتیاز بالاتری داده بودند [۳] که با مطالعه حاضر دقیقاً همخوانی دارد. تفاوت امتیاز ویژگی‌های مدرسین بالینی اثربخش در دو جنس احتمالاً به دلیل این است که زنان معمولاً با انگیزه بیشتری حرفه پرستاری را انتخاب، و به علاوه، رابطه نزدیک‌تری با مدرس بالینی مربوطه برقرار می‌نمایند. بنابراین تکرار زمانی حضور ویژگی‌های اثربخش برایشان اهمیت بیشتری دارد. در مطالعه صالحی و همکاران نیز نتیجه مشابه‌ای حاصل شده است [۳].

میانگین امتیازات ویژگی‌های مدرس بالینی اثربخش در پاسخ‌دهندگانی که علاقه خیلی زیادی به رشته خود داشتند، در تمام حیطه‌ها بیش از بقیه بوده و میانگین امتیازات با توجه به درجه علاقمندی افزایش یافته است. به طور منطقی می‌توان نتیجه گرفت که احتمالاً، رابطه مستقیمی بین میانگین امتیازات و علاقمندی به رشته وجود دارد و هر یک از این دو مورد می‌تواند دیگری را تحت تاثیر قرار داده باشد.

از نقاط قوت این مطالعه می‌توان به این اشاره نمود که در مطالعه حاضر ویژگی‌های مدرس بالینی اثربخش از دیدگاه دانشجویان دانشگاه‌های دولتی و آزاد سنجیده شده است، در حالی که در اکثر مطالعات قبلی این ویژگی‌ها تنها از دیدگاه دانشجویان دانشگاه دولتی

References:

1. Alavi A, Parvin N. The View Point of Nursing and Midwifery Students about Characteristics of Effective Clinical Instructors. Scientific Journal of Hamadan Nursing & Midwifery Faculty. 2008 Feb;27(1):44-48. [In Persian]
2. Fasihi harandi T, Soltani arabshahi K, Tahami A, Mohamad alizadeh S. View Points of Medical Students about the quality of clinical education. Journal of Qazvin University of Medical Sciences. 2004 Spring;8(1):4-9. [In Persian]
3. salehi SH, Hasanzahrai R, Qhazavi Z, Amini P, Ziae SH, Shahne M. The Characteristics of Effective Clinical Teachers as Perceived by Nursing Faculty and Students. Iranian Journal of Medical Education. 2004 Spring;6(1):35-41. [In Persian]

4. Kathleen B, Marilyn H. Clinical Teaching Strategies for Nursing. 2nd ed. Springer. 2007. p. 12-20.
5. Salehi SH. Effective teaching. Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research. 2000 Spring;11. [In Persian]
6. Farnia F. Productivity in the clinical education of nursing students. Journal of Medical Sciences and Health Services. 2007;8(2):68-72. [In Persian]
7. Thompson JE. Competencies for midwifery teacher. Midwifery. 2002;18:256-9.
8. Taheri N, Bechari Y, Hojati H, Cheraqhian B, Mohamadi H. Effective Factors on Clinical Education Improvement from Nursing Students' Viewpoints of Abadan Nursing Faculty in 2009. Dena: Quarterly Journal of Yasouj Faculty of Nursing and Midwifery. 2010 Autumn and Winter;4(3):27-34. [In Persian]
9. Knox JE, Mogan J. Important clinical teacher behaviors as perceived by university nursing faculty, students and graduates. J Adv. Nurs. 1985;10(1):25-35.
10. Benor DE, Leviyof L. The development of students' perceptions of effective teaching: the ideal, best and poorest clinical teacher in nursing. J Nurse Educ. 1997;36(5):206 – 11.